

REGLEMENTARE PRIN EUROMODERNIZARE

Conferința a 44-a de la Munchen (Republica Federală Germania) din 9 februarie 2008 s-a impus drept un cadru informal de discuții pe teme de politici de securitate și relații internaționale la care au participat aproximativ 250 de onalți reprezentanți din 50 de țări. On cadrul forumului domnul Vladimir VORONIN, Președintele Republicii Moldova, a rostit o alocuțiune, pe care o propunem cititorilor noștri.

Stimate Domnule Președinte,
Stimate Doamne și Stimați Domni,

Vă sunt recunoscător pentru invitația de a participa la acest forum reprezentativ. Dezbaterile privind viitorul Europei de Sud-Est, provocările la adresa securității din această regiune privesc on cel mai direct mod Republica Moldova.

Probabil că actuala situație a Moldovei generează sentimente contradictorii. Pe de o parte, pentru nimeni nu constituie un secret faptul că anume Moldova se află astăzi on centrul unor contradicții sistemice serioase dintre diferite modalități de abordare a problemei securității europene. Pe de altă parte, se ivesc tot mai multe motive pentru a considera că anume Moldova ar putea fi țara ce va fi on stare să depășească aceste contradicții.

Ce ne face să fim atot de optimiști? De ce am convingerea că Moldova oși va bucura partenerii europeni cu vești bune? Pe cot de responsabile sunt aceste așteptări?

La prima vedere, s-ar părea că nu există motive pentru a avea o asemenea siguranță. Moldova este o țară divizată. Procesul de negocieri dintre Chișinău și Tiraspol s-a blocat cu doi ani on urmă. Discuția globală dintre Rusia și NATO privind interpretarea Tratatului FACE are un puternic ecou on țara mea. Războaiele informaționale, interpretările divergente privind identitatea statală și națională a Moldovei s-ar părea că pun țara mea sub un mare semn de ontrebare. Constatăm, cu părere de rău, că, atunci

cond vine vorba de Moldova, se repun pe tapet cele mai perimate doctrine geopolitice și cele mai extravagante scenarii de viitor. Moldova este suspectată că s-ar afla ontr-o onțelegere asimetrică sau alta. Și, adesea, mulți văd numai on aceasta una din soluțiile definitive pentru principala problemă a statalității moldovenești.

Desigur, o atare atmosferă necesită o reacție adecvată, aș spune chiar una creatoare. Standardele, modalitățile folosite on alte zone de conflict sunt absolut inaplicabile on Moldova. Moldova, prin onsăși natura sa, respinge soluțiile asimetrice și cele deja „rodade”, ea nu este o zonă a concurenței, nici o arenă a confruntării ambițiilor, ea este un teritoriu al conlucrării și al compromisului. Iar conlucrarea, compromisul și dialogul cer ontotdeauna mai multă ingeniozitate, mai mult spirit inventiv, decot confruntarea și povețele date cu aere de mentor. Și faptul că la un pas novator atot de serios s-au dovedit capabili, practic, toți comediatorii reglementării conflictului transnistrean, creează o premisă extrem de importantă pentru soluționarea acestei situații deloc simple.

Așadar, care sunt, totuși acele motive esențiale, care ne permit să vorbim despre apropiatele schimbări on bine?

On primul rond, trebuie să pornim de la faptul că Moldova are, desigur, mai multe chipuri, mai multe identități, care pot fi ombinate cu greu. Aceasta este o țară din Europa de Sud-Est și, totodată,

ea este o țară din Europa de Est, o țară care poate fi raportată și la regiunea balcanică, și la țările din bazinului Mării Negre. Moldova are calitatea de membru al CSI și al GUAM și, totodată, ea este un stat ce depune eforturi susținute pentru a adera la Uniunea Europeană. Moldova ombină moștenirea culturală latino-romană cu moștenirea slavă și turcică. Zeci de naționalități și limbi conviețuiesc armonios în Moldova, țara noastră nefiind niciodată zguduită de conflicte interetnice. Aceasta onseamnă doar un singur lucru – oricât de diferite ar fi chipurile Moldovei, este absolut clar că ea este Europa. Este Europa, chiar dacă într-o formă miniaturală, dar, totodată, crestomatică–mozaicală, bazată pe ombinarea diferitelor valori, pe toleranță și pe deschidere. O asemenea autoapreciere reprezintă deja un pas responsabil onainte. Dar cond ea generează o politică concretă, bine orientată, aceasta constituie deja un motiv pentru a afirma că au fost create premise sistemice pentru o stabilitate de durată și ireversibilă. Trebuie să recunoaștem că politica euroterapii s-a dovedit a fi pentru Moldova cel mai bun remediu. Ea a consolidat societatea, i-a sporit imunitatea față de orice acțiuni din exterior. E destul să reamintim că Misiunea Uniunii Europene în sectorul transnistrean al frontierei moldo-ucrainene și acțiunile solidare ale Moldovei și Ucrainei au schimbat în mod principal onsuși contextul reglementării. În doi ani, regiunea transnistreană și economia ei au intrat, practic, în albia comerțului exterior legal, iar acordarea de către Uniunea Europeană a preferințelor comerciale autonome Moldovei oi permit acum și regiunii transnistrene să-și sporească substanțial potențialul economic. Noi vedem cum, pe baza exemplului Moldovei, apare un nou model de reglementare a conflictelor, un nou mecanism de restabilire a suveranității și a integrității teritoriale. Acest model ar putea fi numit reglementare prin euromodernizare.

Cond politica integrării europene coincide cu opțiunea politică internă, cond democrația și drepturile omului devin o necesitate curentă pentru majoritatea societății, cond relațiile dintre părțile aflate în conflict sunt privite tot mai mult prin prisma colaborării și oncrederii reciproce, aceasta, trebuie să recunoașteți, este deja un avantaj serios și un factor incontestabil de securitate.

În al doilea rând, Republica Moldova este un stat neutru. Neutralitatea noastră este consfințită în Constituție. Totodată, Republica Moldova colaborează activ și prodigios cu NATO pe mai multe direcții – de la Parteneriatul pentru Pace la Planul Individual de Acțiuni. Republica Moldova are o atitudine plină de respect față de țările care au ales integrarea în NATO drept mijloc de asigurare a securității lor naționale. Fiecare țară decide pentru sine importanța participării sau neparticipării sale la alianțe militaro-politice. Cu atât mai mult că, după cum se știe, nimeni nu impune cu forța aderarea la aceste alianțe, ea fiind întotdeauna o decizie suverană. Totodată, țin să subliniez în mod special că modalitățile și căile de asigurare a securității nu se limitează doar la participarea la blocuri militare. Onșăși experiența europeană oferă un întreg spectru de abordări pentru această problemă. Exemplul unor țări din Uniunea Europeană, cum ar fi cel al Irlandei, Suediei, Austriei, Finlandei, Ciprului și Maltei, vorbește despre aceea că și neutralitatea poate fi o garanție serioasă a stabilității și securității. În acest context, dezvoltarea în continuare, la modul practic, a neutralității Republicii Moldova consfințite de Constituție, interzicerea amplasării pe teritoriul țării noastre a forțelor armate și a obiectivelor militare ale altor țări pot avea o perspectivă destul de constructivă. Moldova nu are nevoie de garanții politice externe ale statutului său de neutralitate. Noi onțelegem foarte bine că asemenea garanții nu există. Republica Moldova are nevoie, onainte de toate, de recunoașterea internațională a

neutralității sale, de o atitudine deschisă și plină de respect față de opțiunea constituțională a poporului moldovenesc din partea Federației Ruse, Ucrainei, Uniunii Europene și SUA. Sunt convins că apărarea consecventă a unei atare logici poate deveni nu numai un factor al securității regionale pe termen lung, dar și o premisă sigură pentru soluționarea problemei transnistrene. Demilitarizarea părților în conflict, unirea resurselor lor umane, transformarea forțelor lor armate în contingente profesionale, pregătite să îndeplinească doar funcții pacificatoare constituie acea cale distinctă de dezvoltare a principiilor securității, care este determinată de opțiunea noastră pentru neutralitate. Eu am susținut în repetate rânduri o teză destul de principială, pe care sunt gata să o reiterez și în fața acestui auditoriu: forțele armate ale Moldovei unificate pot avea sens și conținut ideologic doar ca forțe de menținere a păcii, ca o forță gata să vină în ajutor la solicitarea unor organizații internaționale, să manifeste solidaritate cu alte țări și popoare.

În al treilea rând, este deja evident că anume într-un asemenea format de acțiuni toate părțile și mediatorii implicați în

soluționarea conflictului se simt confortabil. Este greu de subapreciat faptul că și Federația Rusă, și Ucraina, și Uniunea Europeană, și SUA pornesc de la ideea că soluționarea problemei transnistrene este posibilă doar pe principiile integrității teritoriale și suveranității Republicii Moldova. Toți sunt de acord cu aceea că Transnistria trebuie să dobândească un statut garantat temeinic în cadrul unui stat unic. Trezește un interes crescând nu atât actuala situație problematică din Moldova, a cărei depășire pare, pe zi ce trece, tot mai posibilă, cât aceea situație nouă care va apărea după unificarea Moldovei. O țară democratică cu legislație liberală, o țară ce a obținut acces asimetric la piețele Uniunii Europene, ce a păstrat zona de comerț liber cu CSI, și-a modernizat activ sistemul juridic după standardele europene, și-a păstrat diversitatea națională, culturală și lingvistică nu este oare locul în care pot fi făcute investiții interesante în economie și în sfera umanitară? Nu este ea oare acel spațiu nou de colaborare multilaterală, în care noi suntem cu toții atât de interesați? Cred că lucrurile stau anume așa. Mai mult decât atât, sunt convins că o asemenea abordare nu poate să aibă oponenți serioși.